

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3007

Vragen van het lid **Kathmann** (PvdA) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *verkoop van levensgevaarlijk speelgoed op Bol.com* (ingezonden 24 maart 2022).

Antwoord van Minister **Adriaansens** (Economische Zaken en Klimaat), mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 7 juni 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2417.

Vraag 1

Bent u bekend met de Radar-uitzending van 21 maart 2022 over «Levensgevaarlijk kinderspeelgoed makkelijk te verkopen via Bol.com»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Vindt u het ook zorgwekkend dat er op Bol.com levensgevaarlijk en giftig speelgoed wordt verkocht en dat Bol.com daar vrijwel niets tegen doet? Vindt u ook dat Bol.com alleen al een morele verantwoordelijkheid heeft, los van eventuele juridische verplichtingen, om geen levensgevaarlijk en giftig speelgoed aan te bieden op haar platform?

Antwoord 2 en 3

Het is inderdaad zorgwekkend wanneer gevaarlijk speelgoed wordt aangeboden. Consumenten moeten zowel online als in een fysieke winkel erop kunnen vertrouwen dat speelgoed en alle andere aangeboden producten voldoen aan geldende Europese veiligheidsregels. Ik vind dat iedere marktpartij hierbij zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Diverse lopende wetgevingstrajecten bevorderen dat marktpartijen daadwerkelijk hun verantwoordelijkheid nemen.² Daarnaast roep ik online marktplaatsen ook op om de Product Safety Pledge na te leven. Met het ondertekenen van deze vrijwillige afspraak hebben deze partijen toegezegd het Europese informatie-

¹ Radar, 21 maart 2022 (<https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/levensgevaarlijk-kinderspeelgoed-makkelijk-te-verkopen-via-bolcom/>).

² Wetgevingstrajecten als: de Algemene Productveiligheidsverordening en de Verordening Digitale Diensten. Het wetsvoorstel ter uitvoering van de Markttoezichtverordening is onlangs aan de Kamer verstuurd.

systeem³ te controleren op producten die door markttoezichthouders als onveilig zijn bestempeld.⁴ Daarmee hebben online marktplaatsen laten zien dat zij productveiligheid belangrijk vinden en hier zorg voor zullen dragen. Ook Bol.com heeft de Product Safety Pledge ondertekend.

Vraag 4

Welke juridische verplichtingen heeft Bol.com wanneer er gevaarlijke producten op haar platform worden verkocht? Is Bol.com juridisch aansprakelijk vanwege het niet (afdoende) controleren van het CE-keurmerk van producten op haar platform?

Antwoord 4

In het handelsverkeer kunnen online marktplaatsen drie rollen hebben: een verkopende rol, de rol van fulfilmentdienstverlener, en die van tussenpersoon.

Een online marktplaats wordt als verkoper beschouwd indien hij handelt voor doeleinden die betrekking hebben op zijn eigen bedrijf, bijvoorbeeld door een eigen merk aan te bieden.⁵ Wanneer blijkt dat deze producten onveilig zijn kan de consument de online marktplaats als verkoper aanspreken en is deze verplicht maatregelen te nemen.⁶

Alle geharmoniseerde producten (o.a. speelgoed, medische hulpmiddelen, gereedschap) moeten worden voorzien van de bekende CE-markering waarmee productconformiteit wordt aangeduid. Wanneer een online marktplaats als fulfilmentdienstverlener is aan te merken, kan deze ook bepaalde verplichtingen hebben, waaronder het verifiëren van de toepasselijke conformiteitsverklaring – de bekende CE-markering- en de daaraan ten grondslag liggende technische documentatie van aangeboden producten.⁷

Een fulfilmentdienstverlener is een natuurlijk persoon of rechtspersoon die in het kader van een handelsactiviteit diensten aanbiedt zoals opslag, verpakking en verzending zonder eigenaarschap over de betrokken producten.⁸

In de meeste gevallen is het echter zo dat de online marktplaats alleen als tussenpersoon optreedt tussen een derde-verkoper en de consument. In die hoedanigheid is de online marktplaats niet aansprakelijk wanneer hij geen kennis had van onrechtmatige activiteiten en niet nalatig is geweest.⁹

Op basis van een samenwerkingsprotocol tussen de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en Bol.com uit 2019, moet laatstgenoemde navolging geven aan verzoeken van de NVWA om een onveilig product of serie producten te verwijderen. Ook kan Bol.com worden opgedragen om na de verkoop een waarschuwing over dat product te plaatsen.¹⁰

Vraag 5

Gaat u Bol.com aanspreken en er bij hen op aandringen dat het moreel niet wenselijk is dat zij, via hun platform, levensgevaarlijk speelgoed verkopen?

³ Voorheen Rapex, nu getiteld de Safety Gate, <https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport>

⁴ Overeenkomst 1 van de Verbintenis productveiligheid (Product Safety Pledge), https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/product-safety/product-safety-pledge_nl.

⁵ Overweging 23 Richtlijn (EU) 2019/771 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019 betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de verkoop van goederen, tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2394 en Richtlijn (EG) 2009/22, en tot intrekking van Richtlijn (EG) 1999/44 (*PbEU*2019, L 136/28).

⁶ Art. 7:17, 7:18, 7:21, 7:22 en 7:24 BW. Zie ook art. 5-7, 10 en 13-16 nieuwe Richtlijn consumentenkoop.

⁷ Artikel 4, tweede en derde lid, van Verordening (EU) 2019/1020

⁸ Art.3, sub 11. Verordening (EU) 2019/1020

⁹ Art.6:196c BW

¹⁰ Art. 5.1, Art. 6.1 Samenwerkingsprotocol tussen de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en Bol.com, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019D30503&did=2019D30503>.

Antwoord 5

Ik heb in het kader van het voorstel voor de nieuwe Verordening Algemene Productveiligheid,¹¹ welke verderop in deze beantwoording wordt toegelicht, regelmatig contact met diverse online marktplaatsen over productveiligheid, waaronder ook Bol.com. Hierbij maak ik duidelijk dat ik mij in de onderhandelingen voor dit wetsvoorstel inzet voor gepaste verantwoordelijkheden voor alle marktdeelnemers, waaronder ook online marktplaatsen.

Vraag 6

Bent u ook van mening dat, ondanks het feit dat de verkoop via externe verkopers verloopt, Bol.com de verantwoordelijkheid heeft om gevaarlijk speelgoed van hun platform te weren?

Antwoord 6

Ik vind dat iedere marktpartij zijn verantwoordelijkheid moet nemen om gevaarlijke producten te weren. Ik pleit hier dan ook voor in de onderhandelingen over de Verordening Algemene Productveiligheid.

Vraag 7, 8 en 9

Hoe staat het om die reden met de door uw voorganger aangekondigde stappen om platforms, net zoals in fysieke winkels, aan te kunnen spreken wanneer zij gevaarlijke producten zoals speelgoed verkopen?¹²

Hoe gaat u er voor zorg dragen dat platforms, zoals Bol.com, ook aan de voorkant meer verantwoordelijkheid gaan nemen over de producten die zij op hun platform verkopen?

Bent u om die reden bereid om gebruik te maken van de mogelijkheid om in de Europese-Unie-richtlijn verkoop goederen platforms, zoals Bol.com, als verantwoordelijk verkoper aansprakelijk te stellen? Welke andere maatregelen zijn er mogelijk om Bol.com en andere platforms meer verantwoordelijkheid te laten nemen over de producten die zij via hun platform verkopen?

Antwoord 7, 8 en 9

Er zijn veel ontwikkelingen gaande op het gebied van platforms en productveiligheid. Over diverse wetsvoorstellen lopen Europese onderhandelingen. De relevantie van deze Europese wetgevingstrajecten licht ik hieronder toe. Ook ga ik in op andere maatregelen die zijn genomen om onveilige producten te weren van online marktplaatsen.

Op 23 april 2022 bereikten de Europese Commissie, de Raad en het Europees Parlement een akkoord over de Digital Services Act, DSA (Verordening inzake Digitale Diensten).¹³ Op grond van de DSA moeten online marktplaatsen bepaalde informatie opvragen, zoals de contactgegevens van de verkoper en productinformatie, voordat ze een product op de website mogen plaatsen. Online marktplaatsen moeten zo ingericht worden dat derden deze vereiste informatie ook kunnen plaatsen. Deze verplichtingen kunnen ook helpen in de bescherming van consumenten tegen aanbod van onveilige producten. Verder onderhandel ik op dit moment samen met de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de Verordening Algemene Productveiligheid. Dit initiatief kan ervoor zorgen dat online marktplaatsen ook voor niet-geharmoniseerde producten, dus producten waarvoor nog geen sector-specifieke EU-wetgeving bestaat, meer verantwoordelijkheden krijgen. Het gaat dan bijvoorbeeld om verantwoordelijkheden ten aanzien van informatievervalsing aan markttoezichthouders en controlemechanismen om de verkoop van veilige producten te waarborgen.

De Markttoezichtverordening¹⁴ kan ervoor zorgen dat online marktplaatsen die fulfilmentdiensten verlenen, aanvullende verplichtingen krijgen (zie ook het antwoord op vraag¹⁵). Daarnaast regelt deze verordening dat markttoe-

¹¹ Kamerstuk 22 112, nr. 3176

¹² Kamerstuk 27 879, nr. 76.

¹³ European Commission, «Digital Services Act: Commission welcomes political agreement on rules ensuring a safe and accountable online environment», https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2545, 23 april 2022.

¹⁴ Verordening (EU) 2019/1020 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende markttoezicht en conformiteit van producten en tot wijziging van Richtlijn 2004/42/EG en de Verordeningen (EG) nr. 765/2008 en (EU) nr. 305/2011 (PbEU 2019, L 169).

¹⁵ Kamerstuk 27 879, nr. 76

zichtautoriteiten voldoende onderzoeks- en handhavingsbevoegdheden krijgen om effectief toezicht te kunnen houden. Het gaat dan bijvoorbeeld om de bevoegdheid om, indien noodzakelijk, online marktplaatsen ertoe te verplichten informatie over een onveilig product te verwijderen of een expliciete waarschuwing voor eindgebruikers te plaatsen. Naast deze wetgevingsinitiatieven is in 2019 een samenwerkingsprotocol ondertekend door Bol.com en de NVWA. Deze overeenkomst gaat verder dan de Product Safety Pledge (zie ook het antwoord op vraag 2 en¹⁶ en is erop gericht om producten die niet voldoen aan productveiligheidswetgeving te weren en snel te verwijderen.¹⁷ Bol.com heeft in dit kader preventieve tools ontwikkeld en verbeterd. Gelet op voornoemde wetgevingsinitiatieven en de reeds gemaakte vrijwillige afspraken met online marktplaatsen zie ik op dit moment geen reden om aanvullende wetgeving te initiëren.

Vraag 10 en 11

Bent u ook van mening dat de door Bol.com aangekondigde maatregelen om producten te weren aantoonbaar vrijwel geen effect heeft op het weren van levensgevaarlijk speelgoed?

Vindt u het ook zeer onwenselijk dat Bol.com nog maanden wacht met het handhaven op het CE-keurmerk, waardoor gevaarlijk speelgoed nog vrijelijk kan worden gekocht op Bol.com?

Antwoord 10 en 11

Vanzelfsprekend vind ik het van belang dat er maatregelen worden genomen door online marktplaatsen om onveilige producten te weren.¹⁸ Zoals in het antwoord op vraag 7, 8 en 9 staat beschreven worden er tools ontwikkeld op basis van het samenwerkingsprotocol tussen de NVWA en Bol.com. Het is aan de toezichthouder om de effectiviteit van de genomen maatregelen te beoordelen.

Vraag 12 en 13

Hoe kijkt u aan tegen de mogelijkheid om de «notice and take down»-verplichting, waarvoor ook in het advies van de sociaaleconomische Raad «Directe import van buiten de EU Gelijke bescherming én gelijk speelveld!» wordt gepleit, in te zetten bij gevaarlijke producten, zoals speelgoed? In hoeverre is het juridisch mogelijk om van deze «notice and take down» ook wettelijk verplicht te maken? Indien dit mogelijk is, bent u ook bereid om deze «notice and take down» verplicht te maken voor online platforms?

Antwoord 12 en 13

Onder het samenwerkingsprotocol (zie ook het antwoord op vraag¹⁹ is Bol.com reeds verplicht om onveilige producten te verwijderen, of een waarschuwing te plaatsen op zijn interface. In de markttoezichtverordening wordt bovendien de bevoegdheid voor markttoezichthouders geregeld om dit te gelasten (en in uiterste gevallen de toegang tot een online marktplaats te blokkeren).²⁰ Het wetsvoorstel voor de uitvoeringswet bij deze verordening is onlangs aan uw Kamer verzonden. Met deze uitvoeringswet wordt het voor Nederlandse toezichthouders mogelijk deze bevoegdheid te gebruiken mits deze proportioneel is.²¹

Vraag 14

Gaat u de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit aansporen om daadkrachtiger te handhaven bij de verkoop van gevaarlijke producten, zoals speelgoed, op platforms zoals Bol.com?

¹⁶ Kamerstuk 27 879, nr. 76

¹⁷ Samenwerkingsprotocol tussen de NVWA en Bol.com, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019D30503&did=2019D30503>, 9 juli 2019.

¹⁸ Zie ook de inzet van het Kabinet naar aanleiding van de publicatie van het Commissievoorstel tot een Algemene Productveiligheidsverordening: Kamerstuk 22 112, nr. 3176

¹⁹ Kamerstuk 27 879, nr. 76

²⁰ Art. 14, vierde lid, onder k, Verordening (EU) 2019/1020

²¹ Ibidem.

Antwoord 14

De NVWA is zeer alert op de verkoop van gevaarlijke producten en treedt daadkrachtig op. De NVWA maakt daarbij gebruik van verschillende instrumenten zoals meldingen, eigen onderzoek en vrijwillige afspraken zoals de Product Safety Pledge en het samenwerkingsprotocol tussen Bol.com en de NVWA (zie ook het antwoord op vraag 2, 3 en²². Ik zie op dit moment dan ook geen aanleiding om hen aan te sporen daadkrachtiger te handhaven.

Vraag 15

Bent u tevens bereid om met de Consumentenbond in gesprek te gaan om te kijken of een intensievere samenwerking tussen de Consumentenbond en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit kan worden bewerkstelligd?

Antwoord 15

Ik heb vernomen dat de NVWA in het kader van hun periodieke overleg met stakeholders op het domein van productveiligheid al in gesprek is met de Consumentenbond. De NVWA geeft hierbij aan dat het contact met de Consumentenbond gericht is op een nauwere samenwerking tussen hen met betrekking tot het weren van onveilige producten in de onlinehandel, waaronder die op (internationale) platforms. Ook richten zij zich op het verhogen van het bewustzijn van de consument over mogelijke risico's van het doen van online aankopen buiten de EU.

²² Kamerstuk 27 879, nr. 76